

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Кафедра суспільних наук

ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН
Методичні вказівки до виконання контрольної роботи
для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої
освіти в галузі знань 08 «Право»
за спеціальністю 081 «Право»

Черкаси – 2023

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри суспільних наук Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля (протокол № 1 від 30.08.2023 р.)

Федоренко Я.А.

Історія держави і права зарубіжних країн: [Методичні вказівки до виконання контрольної роботи для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»] / Я.А. Федоренко. – Черкаси : ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗУ, 2023. – 12 с.

У методичних вказівках викладені навчально-методичні матеріали, необхідні для самостійного виконання контрольної роботи з дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» для здобувачів заочної форми навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА.....	4
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ ВАРІАНТУ.....	5
ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ..	7
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	8
ДОДАТКИ.....	10

ВСТУП

Методичні вказівки з навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» адресовано здобувачам вищої освіти заочної форми навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у галузі знань освіти в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право». Представлені методичні вказівки складаються з трьох розділів, списку рекомендованої літератури та додатків.

У вказівках викладено матеріали, необхідні для самостійного виконання контрольної роботи з дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн», подано інформацію щодо організаційно-методичного забезпечення самостійної роботи здобувача, вимог до оформлення контрольної роботи та вибору варіанту, теоретичних питань для виконання контрольної роботи.

Завдання, що становлять зміст контрольної роботи здобувача вищої освіти, охоплюють усю теоретичну структуру курсу дисципліни, і сформульовані так, що повною мірою дають змогу перевірити, як здобувачи засвоїли знання щодо історії держави і права зарубіжних країн, починаючи від заснування перших держав і утворення їхніх правових систем на стародавньому Сході і до періоду Середньовіччя.

Кожен варіант контрольної роботи містить два питання. Усі варіанти рівнозначні за своєю складністю і потребують застосування широкого діапазону знань, спрямовані не на просте відтворення окремих аспектів тієї чи іншої проблеми, а вимагають активізації творчої мисленнєвої діяльності здобувачів.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА

Головною метою самостійної роботи здобувача є формування його пізнавальної активності, засвоєння ним основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості.

Основними завданнями самостійної роботи здобувача є засвоєння в повному обсязі основної освітньої програми та послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної (практичної й науково-теоретичної) діяльності на рівні встановлених стандартів.

Зміст самостійної роботи здобувача визначається навчальною програмою вивчення дисципліни, завданнями та рекомендаціями викладача.

Обсяги самостійної роботи окремого здобувача можуть значно виходити за межі навчальної програми, якщо це зацікавило його і у нього виникло бажання (потреба) у поглибленні та розширенні знань з даної навчальної дисципліни.

Самостійна робота здобувачів охоплює: підготовку до аудиторних занять; виконання завдань з навчальної дисципліни протягом семестру; самостійну роботу; підготовку до всіх видів контрольних випробувань тощо.

Самостійному вивченню здобувачами курсу чи окремих його тем передують оглядові лекції, на яких розглядаються завдання та послідовність вивчення курсу, найбільш важливі та проблематичні аспекти дисципліни, особливості їхнього вирішення у сучасних умовах глобалізації освітньої діяльності.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ ВАРІАНТУ

Контрольна робота є самостійним видом роботи здобувача, передбаченим навчальним планом вивчення курсу «Історія держави і права зарубіжних країн».

Контрольну роботу оформляють на аркушах формату А4 (210 × 297мм), виконують рукописним, машинописним (за допомогою комп'ютерної техніки) способом на одному боці аркуша білого паперу.

При машинописному виконанні контрольну роботу друкують через півтора інтервали, з розрахунку не більш 30 рядків на сторінці за умов рівномірного її заповнення та висотою літер і цифр не менш, ніж 1,8 мм. (кегель 14).

Текст слід друкувати, витримуючи параметри сторінок: верхній, нижній береги – 20 мм, лівий – 30 мм, правий – 15 мм. Під час виконання роботи необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності й чіткості тексту.

Помилки, описки та графічні неточності допускається виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого зображення машинописним способом або від руки. Виправлене повинно бути такого ж кольору, як і основний текст.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, питаннями, передивитися записи, зроблені на лекціях.

На обкладинці необхідно вказати назву навчального закладу, факультету, предмету, що вивчається, шифр залікової книжки, прізвище, ім'я та по батькові здобувача (Додаток А).

Під час виконання роботи необхідно спочатку записати питання, а потім дати на нього відповідь. Відповіді повинні бути конкретними, написані державною мовою, акуратно оформлені.

У тексті контрольної роботи обов'язкове посилання на літературні джерела, перелік яких наводиться у списку використаної літератури. У список літератури вносяться праці, з яких запозичуються цитати, думки, статистичні дані, на які робиться посилання.

Бібліографічні посилання – це сукупність відомостей про літературне джерело, що використовується в тексті контрольної роботи. Джерела в списку літератури потрібно розташовувати згідно порядку посилань в тексті роботи чи алфавітному порядку. Посилання в тексті на джерела слід зазначати у квадратних дужках, порядковий номер джерела визначається згідно із списком літератури.

У кінці роботи необхідно вказати перелік використаної літератури. Зразок правил оформлення бібліографічного опису літератури наведений у додатку Б.

Виконана робота направляється у гул клас на перевірку в строк, який вказаний у графіку виконання контрольних робіт.

Оцінюється робота з урахуванням глибини викладення матеріалу, самостійності виконання та вміння використовувати теоретичні знання на практиці.

Рівень знань здобувачів з дисципліни за підсумками виконання контрольних робіт оцінюється з огляду на наступні критерії:

1. Повнота та правильність виконання завдання – основний критерій.
2. Здатність здобувача диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання.

Контрольна робота з дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» складається з двох теоретичних питань.

Обов'язковими вимогами до теоретичних завдань є: повна відповідь на питання; посилання на літературні джерела та їхній список.

Контрольна робота оцінюється: «зарахована», «не зарахована». У разі незарахування контрольної роботи вказуються причини цього. Контрольна робота може бути незарахована у випадках:

- виконано не той варіант контрольної роботи;
- теоретичне завдання виконане з порушенням вимог до нього;
- не виконано або не вірно виконано одне із завдань.

Отримавши незараховану контрольну роботу, здобувач зобов'язаний уважно ознайомитися із зауваженнями і внести в роботу відповідні зміни та доповнення, усунути вказані недоліки. На обкладинці допрацьованої роботи необхідно вказати «Повторно» і направити її у відділення заочного навчання.

Здобувачі, які несвоєчасно направили контрольну роботу без поважних причин, на екзаменаційну сесію не викликаються.

Вибір варіанту.

Варіант контрольної роботи визначається за двома останніми цифрами залікової книжки здобувача вищої освіти, у відповідності з таблицею 1. Наприклад, номер залікової книжки 10045. Отже, варіант контрольної роботи – 45. За таблицею 1 визначаємо номери питань вказаного варіанту – 6, 26.

Таблиця 1

Таблиця вибору завдань

		Остання цифра шифру залікової книжки									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Передостання цифра шифру залікової книжки	0	1, 21	2, 22	3, 23	4, 24	5, 25	6, 26	7, 27	8, 28	9, 29	10, 30
	1	11, 31	12,32	13, 33	14, 34	15, 35	16, 36	17, 37	18, 38	19, 39	20, 40
	2	1, 21	2, 22	3, 23	4, 24	5, 25	6, 26	7, 27	8, 28	9, 29	10, 30
	3	11, 31	12,32	13, 33	14, 34	15, 35	16, 36	17, 37	18, 38	19, 39	20, 40
	4	1, 21	2, 22	3, 23	4, 24	5, 25	6, 26	7, 27	8, 28	9, 29	10, 30
	5	11, 31	12,32	13, 33	14, 34	15, 35	16, 36	17, 37	18, 38	19, 39	20, 40
	6	1, 21	2, 22	3, 23	4, 24	5, 25	6, 26	7, 27	8, 28	9, 29	10, 30
	7	11, 31	12,32	13, 33	14, 34	15, 35	16, 36	17, 37	18, 38	19, 39	20, 40
	8	1, 21	2, 22	3, 23	4, 24	5, 25	6, 26	7, 27	8, 28	9, 29	10, 30
	9	11, 31	12,32	13, 33	14, 34	15, 35	16, 36	17, 37	18, 38	19, 39	20, 40

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Предмет, завдання та значення курсу історії держави і права зарубіжних країн.
2. Виникнення і розвиток держави в Стародавньому Єгипті.
3. Суспільний устрій Стародавнього Єгипту.
4. Державний лад Стародавнього Єгипту, суд, збройні сили.
5. Право Стародавнього Єгипту.
6. Утворення і розвиток Вавилонської держави.
7. Суспільний устрій у Стародавньому Вавилоні.

8. Державний устрій Вавилонської держави.
9. Закони царя Хаммурапі.
10. Історія держави і права Ассирії.
11. Виникнення і розвиток держави в Стародавній Індії.
12. Особливості суспільного ладу Стародавньої Індії.
13. Державний устрій Стародавньої Індії, суд, збройні сили.
14. Закони Ману.
15. Державний лад і суспільний устрій держави Шань (Інь) у Стародавньому Китаї.
16. Держава Чжоу у Стародавньому Китаї.
17. Виникнення і розвиток держав Цінь і Хань у Стародавньому Китаї.
18. Основні риси права Стародавнього Китаю.
19. Зародження держави в Стародавніх Афінах. Реформи Тезея.
20. Реформи Солона та реформи Клісфена в Стародавніх Афінах.
21. Суспільний лад та державний устрій в Стародавніх Афінах.
22. Основні риси права Стародавніх Афін.
23. Державний устрій Спарти.
24. Виникнення держави у Стародавньому Римі. Реформа Сервія Туллія.
25. Суспільний та державний лад Римської республіки. Криза республіки.
26. Причини падіння республіки. Диктатура Цезаря.
27. Суспільний і державний лад Риму у період принципату.
28. Домінат. Реформи Діоклетіана та Костянтина.
29. Римське право ранньої республіки. Закони XII Таблиць.
30. Класичне римське право. Пізня республіка і принципат.
31. Історія виникнення податків в країнах Стародавнього світу.
32. Види податків в країнах Стародавнього світу.
33. Податкові органи в країнах Стародавнього світу.
34. Відповідальність за ухилення від сплати податків в країнах Стародавнього світу.
35. Особливості виникнення держави у франків.
36. Суспільний та державний лад франкської держави.
37. Джерела та характерні риси права франкської держави.
38. Розвиток феодальних відносин у Франції. Період феодальної роздробленості.
39. Станово-представницька монархія у феодальній Франції.
40. Утворення англосаксонських держав.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Освітньо-професійна програма «Право» за спеціальністю 081 «Право» галузі знань 08 «Право», рівень вищої освіти – перший, ступінь – бакалавр. Харків, 2022. – 22с.

2. Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Бандурки ; [Бандурка О. М., Швець Д. В., Бурдін М. Ю., Головка О. М., та ін. ; вступ. слово О. М. Бандурки]. Харків: Майдан, 2020. 618 с.
3. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О.М. Бандурки ; вступ. слово О.М. Бандурки. 2-ге вид., допов. та змін. Харків: ХНУВС, 2021. 596 с.
4. Бостан Л.М., Бостан С.К. Держава і право епохи станово-кастового суспільства. Навчальний посібник. – Запоріжжя, 2000.
5. Глиняний В.П. Історія держави і права зарубіжних країн. Навчальний посібник. 5-те вид, перероб. і допов. – К.: Істина, 2005. – 768 с.
6. Грубінко А.В. Історія держави і права зарубіжних країн: Навчальний посібник / А.В. Грубінко. Тернопіль, 2010. 392 с.
7. Грубінко А.В. Історія держави і права зарубіжних країн та римське право: навчально-методичні матеріали. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2021. 108 с.
8. Ригіна О. Історія держави і права Сполучених Штатів Америки: новітній час (1914 – 2008 рр.): курс лекцій /О.Ригіна. – Дрогобич: Коло, 2011. – 326 с.
9. Тихоненков Д. А. Історія держави і права зарубіжних країн в питаннях і відповідях : навч. посіб. / Д. А. Тихоненков. – Харків : Право, 2019. – 248 с.
10. Трофанчук Г.Історія держави і права зарубіжних країн. Навчальний посібник. – Київ:Юрінком Інтер, 2019. – 448с.
11. Федоренко Я.А. Історія держави і права зарубіжних країн: [Навчальний посібник здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти спеціальності 081 «Право». – Черкаси: Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля , НУЦЗ України 2023. – 100 с.
12. Фрейман Г.О., Чернявська Т.І. Історія держави та права зарубіжних країн: практикум. Навчальний посібник. – Київ Кондор. – 2014. – 400с.
13. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн /за ред. В. Д. Гончаренка. Київ: Ін Юре, 2002. – 716с.

14. Яремчук В. Д. Історія держави і права зарубіжних країн: дефініції, схеми, таблиці: навч. посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 244 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
ВІДДІЛЕННЯ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ**

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн»
(назва дисципліни)

Здобувача вищої освіти (ки) 1-го курсу
1 групи ОР «бакалавр»
спеціальності 081 «Право»
Іваненка І.І.
Шифр 879

м. Черкаси – 2023 рік

ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ ДЕЯКИХ ВИДІВ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ОПИСІВ*1. Опис навчального посібника, підручника:*

– Болюбаш Я.Г. Вища освіта в Україні : [підруч.] / Я.Г. Болюбаш. – К. : Либідь, 2023. – 264 с.

– Вища освіта України і Болонський процес : навч. посіб. / [М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук та ін.] ; за ред. В.Г. Кременя. – Тернопіль, 2019. – 384 с.

2. Опис статті з журналу, газети.

– Андрущенко В.П. Модернізація педагогічної освіти України в контексті Болонського процесу / В.П. Андрущенко // Вища освіта України. – 2015. – № 1. – С. 5–9.

3. Опис державних документів:

– Про вищу освіту : [закон України, 17.01.02 р., № 2984-III] // ВВРУ, 2002. – № 20. – С. 134.

– Про особливості впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу : наказ МОН України від 20.10.2004 р. / МОН України. – К., 2004. – № 812.

4. Опис тез наукових конференцій:

– Бойченко А.П. Вища освіта України в умовах трансформації суспільства / А.П. Бойченко // Сучасні тенденції освіти : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Київ, 15-16 лист. 2020 р.). – Київ : Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2012. – С. 4–11.

5. Опис періодичного видання:

– Черних О.С. Вхідження України до загальноєвропейського простору вищої освіти / О.С. Черних // Вісник книжкової палати. – 2014. – № 5 (94). – С. 48–53.

6. Опис словників:

– Косар В.Б. Термінологічний словник / В.Б. Косар. – Х. : Прапор, 2018. – 530 с.

7. Опис авторефератів дисертацій:

– Вовчата Н.Я. Організаційно-педагогічні умови професійної підготовки фахівців пожежно-рятувальної служби : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.пед.н. : спец. 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти” / Н.Я. Вовчата. – Львів, 2020. – 25 с.

8. Електронні ресурси:

– Стратегія та сучасні тенденції розвитку університетської освіти України в контексті Європейського простору вищої освіти / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.mon.gov.ua/education/higher/bolpr/strateg.doc.